

Dosarul nr. 2ra-1731/2020

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central (jud. I. Cotea)

instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Băbănuță împotriva Ministerului Finanțelor, Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 22 ianuarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 27 decembrie 2019 Valeriu Băbănuță a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii a menționat că la 01 decembrie 2012 în privința lui Valeriu Băbănuță s-a pornit urmărirea penală în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod Penal.

La 14 februarie 2013 procurorul a emis ordonanță prin care acțiunile lui au fost recalificate în baza indicilor art. 287 alin. (1) Cod Penal.

La 21 februarie 2013 urmărirea penală a fost încetată cu atragerea la răspundere contravențională și aplicarea unei amenzi de 150 unități convenționale (3000 lei) în baza art. 55 Cod de procedură penală, pe care i-a achitat tot în aceeași zi.

La 04 iunie 2013 prin ordonanța de reluare a urmăririi penale a Prim-adjunctului procurorului general urmărirea penală a fost reluată.

La 30 decembrie 2013 prin ordonanță a fost pus sub învinuire penală pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod Penal.

La 27 noiembrie 2014 cauza penală a parvenit la Judecătoria Cahul.

În urma judecării cauzei prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 21 septembrie 2017 s-a dispus încetarea procesul penal în privința lui Băbănuță Valeriu Ion pe art. 287 alin. (1) Cod penal, în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură

penală, pe motiv că fapta comisă de acesta constituie o contravenție prevăzută de art. 354 Cod contravențional, fiind recunoscut vinovat Băbănuță Valeriu de comiterea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în privința lui Băbănuță Valeriu Ion, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Nefiind de acord cu sentința, la 04 octombrie 2017, procurorul în Procuratura raionului Cahul, Sergiu Mîțăblîndă a declarat apel împotriva sentinței potrivit căruia a solicitat, casarea totală a sentinței Judecătorei Cahul din 21 septembrie 2017, ca fiind ilegală și neîntemeiată; rejudecarea cauzei penale cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Valeriu Băbănuță să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal și stabilită măsura de pedeapsă 500 unități convenționale echivalent cu 10 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 25 aprilie 2018 s-a admis apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Cahul, Serghei Mîțăblîndă, cu casarea sentinței Judecătorei Cahul sediul central din 21 septembrie 2017 pronunțată în cauza penală privind inculpatul Valeriu Băbănuță acuzat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri, prin care Valeriu Băbănuță a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în cauza penală privind învinuirea lui Băbănuță Valeriu de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal din motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

Nefiind de acord cu decizia din 25 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, reclamantul reprezentat de avocatul Vasile Șoitu, a declarat recurs la Curtea Supremă de Justiție prin care a solicitat, casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 25 aprilie 2018 cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 31 octombrie 2018 Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție a decis ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Șoitu Vasile în interesele inculpatului, ca vădit neîntemeiat, decizia fiind irevocabilă.

În baza celor expuse mai sus, a constatat că decizia prin care Valeriu Băbănuță a fost atras la răspundere contravențională a fost anulată, suma de 3000 de lei achitată cu titlu de amendă la 21 februarie 2013, este pasibilă a fi restituită lui Valeriu Băbănuță, or, în situația creată este cert că Valeriu Băbănuță pentru aceiași faptă a fost supus pedepsei în mod repetat, mai întâi pedepsei contravenționale apoi pedepsei penale prin care a fost încălcat principiul ”non bis in idem”.

La fel, a indicat că reieșind din aceste considerente, în scopul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară s-a adresat cu preavize către Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției și Procuratura Generală cu solicitarea de a-i fi restituită în termen de 30 zile de la recepția acestuia, a sumei de 3000 de lei achitată la 21 februarie 2013 cu titlu de amendă de către Valeriu Băbănuță, prin transferarea ei la contul bancar al Cabinetului Avocatului „Vasile Șoitu”.

Astfel de cerință este bazată pe împuternicirile confirmate de beneficiarul despăgubirilor, Valeriu Băbănuță, conform mandatului seria MA 1103368, în care este indicat dreptul de a încheia tranzacții, de a prezenta titlul executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, motiv din

care consideră că aceste drepturi se răsfrâng și la etapa soluționării litigiului pe cale extrajudiciară.

Aceste preavize au fost recepționate de către adresații Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției și Procuratura Generală, însă răspuns au primit doar de la Procuratura Generală, în care s-a indicat că cererea este respinsă și s-a explicat că este de competența Trezoreriei de Stat restituirea amenzilor aplicate în cauzele penale și administrative. Deoarece Trezoreria de Stat este o Direcție Generală în cadrul aparatului central al Ministerului Finanțelor fără statul de persoană juridică aparte, consideră că preavizul înaintat către Ministerul Finanțelor se adresează tuturor direcțiilor și instituțiilor subordonate acestuia, și așa cum nu a primit răspuns la preaviz, consideră că a epuizat calea de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară și unica cale de a restitui suma de 3000 de lei achitată la 21 februarie 2013 cu titlu de amendă în cadrul cauzei penale nr.2012150777 rămâne a fi calea judiciară, capabilă de a realiza accesul liber la justiție și dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori, prevăzut în art.22 Cod de procedură penală.

A mai indicat că Valeriu Băbănuță a suportat cheltuieli de asistență juridică în valoare de 1200 de lei achitați către C.A. „Vasile Șoitu” cu care avea încheiat un contract de asistență juridică.

A solicitat reclamantul restituirea sumei de 3000 de lei achitată cu titlu de amendă în cadrul examinării cauzei penale nr. 2012150777, încasarea din contul Ministerului Finanțelor în folosul lui Valeriu Băbănuță a sumei de 1200 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 22 ianuarie 2020 a Judecătoriei Cahul sediul central, a fost admisă acțiunea depusă de Valeriu Băbănuță, a fost încasată de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valeriu Băbănuță suma de 3000 de lei cu titlu de amendă achitată neîntemeiat la 21 februarie 2013 și suma de 1200 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Nefiind de acord cu hotărârea din 22 ianuarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, Ministerul Justiției, la 12 februarie 2020 și respectiv la 13 iunie 2020 a declarat apel solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii în partea ce ține de încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Valeriu Băbănuță a sumei de 3000 de lei cu titlu de amendă și suma de 1200 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea opiniei sale, instanța de apel a aplicat prevederile art. 3 alin. (1), lit. d) și alin. (2) și 13 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și art. 1405 Codul civil, în redacția pînă la 01 martie 2019, și a reținut că prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cahul, Alexandru Țurcanu, din 21 februarie 2013, s-a dispus încetarea urmăririi penale în privința lui Valeriu Băbănuță, fără a fi pus sub învinuire, liberându-l de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională în baza art.55 Cod penal.

În urma sancționării contravenționale de către procuror, Valeriu Băbănuță a achitat amenda în mărime de 3000 de lei. (f.d.14).

Prin ordonanța din 04 iunie 2013 emisă de prim-adjunct al Procurorului General, Andrei Pântea, s-a anulat ordonanța de încetare a urmăririi penale din 21 februarie 2013, emisă de procurorul în Procuratura raionului Cahul, Alexandru Țurcanu, cu reluarea urmăririi penale în cauza penală nr.2012150777 (f.d.88-90).

Raportând prevederile enunțate la circumstanțele speței, Colegiul civil al instanței de apel a conchis că, în condiția în care prin ordonanța din 04 iunie 2013 s-a anulat ordonanța de încetare a urmăririi penale din 21 februarie 2013, fiind reluată urmărirea penală, Valeriu Băbănuță este îndreptățit să solicite restituirea amenzii achitate și încasarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, instanța de apel a reținut drept corectă soluția primei instanțe cu privire la faptul că ordinea restituirii amenzilor contravenționale în urma anulării ordonanței din 21 februarie 2013 este reglementată de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței judecătorești.

La 07 octombrie 2020 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și că a apreciat arbitrar probele administrate.

A invocat că reieșind din prevederile art. 3 și 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești intimatul Valeriu Băbănuță nu avea dreptul să solicite repararea prejudiciului material.

A susținut că instanța de apel a analizat arbitrar poziția participanților la proces și a evitat aprecierea argumentului cu privire la faptul că prevederile art. 6 și art. 3 din Legea nr. 1545 sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Cahul din 08 iulie 2020 a fost comunicată Ministerului Justiției la 07 august 2020 (f.d. 112).

La 07 octombrie 2020 Ministerul Justiției a declarat recurs.

Prin urmare, recursul declarat de Ministerul Justiției este depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin notificarea din 15 noiembrie 2020 Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 16 noiembrie 2020 Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală au recepționat copia recursului declarat de Ministerul Justiției, însă nu au depus referință.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza *Rebai și alții contra Franței*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza *Asito vs Republica Moldova*, 10 iulie 2010, *Meyer vs Germania*, 22

martie 2016), însă motivele recursului, invocare în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru